Neuvoston 18 päivänä syyskuuta 2006 vahvistama

YHTEINEN KANTA (EY) N:o 24/2003

Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen 2006/…/EY antamiseksi alaikäisten ja ihmisarvon suojelusta ja oikeudesta vastineeseen Euroopan audiovisuaalisia ja verkkotietopalveluja tuottavien yritysten kilpailukyky huomioon ottaen

(2006/C 295 E/02)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 157 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ([1]),

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ([2]),

sekä katsovat seuraavaa:

1) Euroopan unionin perusoikeuskirjan ([3]), jäljempänä 'perusoikeuskirja', 1 artiklassa julistetaan ihmisarvon loukkaamattomuus ja todetaan, että sitä on kunnioitettava ja suojeltava. Perusoikeuskirjan 24 artiklassa todetaan, että lapsella on oikeus hänen hyvinvoinnilleen välttämättömään suojeluun ja huolenpitoon ja että kaikissa lasta koskevissa viranomaisten tai yksityisten laitosten toimissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

2) Euroopan unionin on pyrittävä poliittisella toiminnallaan estämään kaikki ihmisarvon kunnioittamisen periaatteen loukkaukset.

3) Unionin tasolla on toteutettava lainsäädäntötoimia, jotka koskevat alaikäisten fyysisen, henkisen ja moraalisen kehityksen suojelua kaikkien audiovisuaalisten ja tietopalvelujen sisällöltä ja alaikäisten suojelua aikuisille tarkoitetuilta lähetyksiltä tai palveluilta.

4) Uuden tieto- ja viestintätekniikan jatkuvan kehityksen vuoksi yhteisön on viipymättä huolehdittava kansalaisten etujen kattavasta ja asianmukaisesta suojelusta varmistamalla yhtäältä tietopalvelujen vapaa levittäminen ja tarjoaminen ja toisaalta se, että niiden sisältö on laillinen, noudattaa ihmisarvon kunnioittamisen periaatetta eikä vaaranna alaikäisten kokonaisvaltaista kehitystä.

5) Yhteisö on jo toteuttanut audiovisuaalisiin ja tietopalveluihin liittyviä toimia taatakseen televisiolähetysten ja muiden tietopalvelujen vapaalle liikkuvuudelle tarpeelliset edellytykset kilpailun, ilmaisun ja tiedonvälityksen vapauden periaatteiden mukaisesti, mutta sen olisi toimittava päättäväisemmin tällä alalla sellaisten toimien toteuttamiseksi, joilla suojellaan kuluttajia sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon, vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaan syrjintään yllyttämiseltä ja torjutaan tällaista syrjintää. Kyseisissä toimissa tulisi ottaa huomioon yksilön oikeuksien suojelun ja ilmaisuvapauden välinen tasapaino pitäen erityisesti mielessä jäsenvaltioiden vastuu määritellä vihaan tai syrjintään yllyttämisen käsite kansallisen lainsäädäntönsä ja moraaliarvojensa pohjalta.

6) Euroopan audiovisuaalisia ja tietopalveluja tuottavien yritysten kilpailukyvyn parantamisesta edistämällä kansallisia järjestelmiä, joiden tarkoituksena on saattaa alaikäisten ja ihmisarvon suojelu vertailukelpoiselle ja tehokkaalle tasolle 24 päivänä syyskuuta 1998 annettu neuvoston suositus 98/560/EY ([4]) on ensimmäinen yhteisön tason oikeudellinen väline, jonka johdanto-osan 5 kappaleessa käsitellään erityisesti alaikäisten ja ihmisarvon suojelua yleisölle tarjotuissa audiovisuaalisissa ja tietopalveluissa, palvelujen levittämistavasta riippumatta. Alaikäisten ja ihmisarvon suojelua televisiotoiminnan osalta käsiteltiin erikseen jo televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 3 päivänä lokakuuta 1989 annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY ([5]) (televisio ilman rajoja -direktiivi) 22 artiklassa.

([1]) EUVL C 221, 8.9.2005, s. 87.

([2]) Euroopan parlamentin lausunto, annettu 7 päivänä syyskuuta 2005 (EUVL C 193 E, 17.8.2006, s. 217) , neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 18 päivänä syyskuuta 2006 ja Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu … (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

([3]) EYVL C 364, 18.12.2000, s. 1.

([4]) EYVL L 270, 7.10.1998, s. 48.

([5]) EYVL L 298, 17.10.1989, s. 23, direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/36/EY (EYVL L 202, 30.7.1997, s. 60).

7) Ehdotetaan, että neuvoston ja komission olisi otettava erityisesti huomioon tämän suosituksen soveltaminen tarkistaessaan, neuvotellessaan tai tehdessään uusia kumppanuussopimuksia tai uusia yhteistyöohjelmia kolmansien maiden kanssa tai ottaen huomioon audiovisuaalisen sisällön tuottajien, toimittajien ja levittäjien maailmanlaajuisen luonteen ja pääsyn Internetiin.

8) Päätöksellä N:o 276/1999/EY ([1]) Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät Internetin käyttöturvallisuuden parantamista koskevan yhteisön monivuotisen toimintasuunnitelman maailmanlaajuisten verkkojen laitonta ja haitallista sisältöä torjumalla (”Internetin käyttöturvallisuuden parantamista koskeva toimintasuunnitelma”).

9) Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1151/2003/EY ([2]) jatkettiin Internetin käyttöturvallisuuden parantamista koskevaa toimintasuunnitelmaa kahdella vuodella ja muutettiin sen soveltamisalaa sisällyttämällä siihen toimenpiteitä, joilla rohkaistaan tiedonvaihtoa ja koordinointia asianomaisten kansallisen tason toimijoiden kanssa, ja jäsenyyteen valmistautuvia maita koskevia erityissäännöksiä.

10) Tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8 päivänä kesäkuuta 2000 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/31/EY ([3]) selvennetään joitain oikeudellisia käsitteitä ja yhdenmukaistetaan tiettyjä näkökohtia, jotta tietoyhteiskunnan palvelut voisivat hyötyä täysimääräisesti sisämarkkinaperiaatteista. Useat direktiivin 2000/31/EY säännökset liittyvät myös alaikäisten ja ihmisarvon suojeluun, erityisesti 16 artiklan 1 kohdan e alakohta, jonka mukaan jäsenvaltiot ja komissio rohkaisevat alaikäisten ja ihmisarvon suojelua koskevien käytännesääntöjen laatimista.

11) Uusien teknologioiden ja viestintäinnovaatioiden seurauksena muuttuva viestintäympäristö tekee välttämättömäksi sen, että lapsia ja myös vanhempia, opettajia ja kouluttajia opetetaan käyttämään tehokkaasti audiovisuaalisia ja verkkotietopalveluja.

12) Audiovisuaalisen alan itsesääntely on yleisesti tarkasteltuna tehokas lisätoimenpide, mutta se ei yksinään riitä suojelemaan alaikäisiä sisällöltään haitallisilta viesteiltä. Ilmaisuvapauteen ja kansalaisten oikeuksien kunnioittamiseen perustuvaa eurooppalaista audiovisuaalista alaa olisi kehitettävä jäsenvaltioiden ja yhteisön lainsäätäjien, sääntelyviranomaisten, eri toimialojen, yhdistysten, kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan välisen jatkuvan vuoropuhelun avulla.

13) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/36/EY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1997, televisiotoimintaa koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun neuvoston direktiivin 89/552/ETY muuttamisesta ([4]), koskevassa julkisessa kuulemismenettelyssä ehdotettiin, että medialukutaitoon liittyvien toimenpiteiden toteuttaminen olisi sisällytettävä suosituksen 98/560/EY kattamiin aiheisiin.

14) Komissio kannustaa yhteistyötä ja kokemusten ja parhaiden toimintatapojen vaihtoa nykyisten itse- ja yhteissääntelyelinten välillä, jotka käsittelevät, viestimestä riippumatta, audiovisuaalisen sisällön luokitusta. Tavoitteena on mahdollistaa, että kaikki käyttäjät ja erityisesti vanhemmat, opettajat ja kouluttajat voivat ilmoittaa laittomasta sisällöstä ja arvioida audiovisuaali- ja verkkotietopalvelujen sisältöä sekä sellaista laillista sisältöä, joka saattaa vaikuttaa kielteisesti alaikäisten fyysiseen, henkiseen tai moraaliseen kehitykseen.

15) Kuten direktiiviä 97/36/EY koskevassa julkisessa kuulemismenettelyssä ehdotettiin, on toivottavaa, että oikeus vastineeseen tai vastaaviin oikaisukeinoihin koskee kaikkia verkkoviestimiä ja siinä otetaan huomioon kunkin viestimen ja palvelun erityisominaisuudet.

16) Neuvoston 5 päivänä lokakuuta 1995 antamassa päätöslauselmassa naisia ja miehiä koskevien mielikuvien käsittelemisestä mainonnassa ja tiedotusvälineissä ([5]) kehotetaan jäsenvaltioita ja komissiota toteuttamaan toimenpiteitä, joilla edistetään monipuolisen ja totuudenmukaisen kuvan muodostamista naisten ja miesten mahdollisuuksista ja kyvyistä yhteiskunnassa.

17) Esittäessään ehdotuksensa neuvoston direktiiviksi miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla komissio totesi, että tapa, jolla sukupuolet esitetään tiedotusvälineissä ja mainoksissa, herättää tärkeitä kysymyksiä naisten ja miesten ihmisarvon suojelemisesta; komissio kuitenkin esitti päätelmänään, että muiden perusoikeuksien ja erityisesti tiedotusvälineiden vapauden ja monimuotoisuuden vuoksi ei ole syytä käsitellä näitä kysymyksiä kyseisessä ehdotuksessa vaan asiasta on tehtävä tilannearvio.

([1]) Internetin käyttöturvallisuuden parantamista koskevan yhteisön monivuotisen toimintasuunnitelman hyväksymisestä maailmanlaajuisten verkkojen laitonta ja haitallista sisältöä torjumalla 25 päivänä tammikuuta 1999 tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 276/1999/EY (EYVL L 33, 6.2.1999, s. 1), päätös sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä N:o 787/2004/EY (EUVL L 138, 30.4.2004, s. 12).

([2]) Internetin käyttöturvallisuuden parantamista koskevan yhteisön monivuotisen toimintasuunnitelman hyväksymisestä maailmanlaajuisten verkkojen laitonta ja haitallista sisältöä torjumalla tehdyn päätöksen N:o 276/1999/EY muuttamisesta 16 päivänä kesäkuuta 2003 tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1151/2003/EY(2) olisi otettava osaksi sopimuspuolten yhteistyötä (EUVL L 162, 1.7.2003, s. 1).

([3]) EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1.

([4]) EYVL L 202, 30. 7. 1997, s. 60.

([5]) EYVL C 296, 10.11.1995, s. 15.

18) Olisi aiheellista kansallisella tasolla kannustaa audiovisuaalisten ja verkkotietopalvelujen toimialaa välttämään ja torjumaan kyseisissä tiedotusvälineissä ja kaikessa mainonnassa, uudet mainostekniikat mukaan luettuina, kaikenlaista syrjintää, joka perustuu sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen; tämä olisi kuitenkin tehtävä ilmaisun- ja lehdistönvapautta loukkaamatta.

19) Tämä suositus kattaa uuden teknisen kehityksen ja täydentää suositusta 98/560/EY. Sen soveltamisalaan kuuluvat, tekninen kehitys huomioon ottaen, kiinteissä tai mobiileissa verkoissa tarjolla olevat audiovisuaaliset ja verkkotietopalvelut.

20) Tämä suositus ei millään tavalla estä jäsenvaltioita soveltamasta perustuslaillisia säännöksiään tai muuta lainsäädäntöään taikka oikeudellisia menettelyjään, jotka koskevat ilmaisuvapautta,

SUOSITTELEVAT:

I että jäsenvaltiot pyrkiessään edistämään audiovisuaalisten palvelujen ja verkkopalvelujen kehitystä toteuttavat tarvittavat toimet, jotta varmistettaisiin alaikäisten ja ihmisarvon suojelu kaikissa audiovisuaalisissa palveluissa ja verkkopalveluissa:

1. harkitsemalla verkkoviestimiin liittyvää vastineoikeutta tai vastaavia oikaisukeinoja koskevien toimenpiteiden sisällyttämistä kansalliseen lainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön kansallisten ja perustuslaillisten säännösten mukaisesti ja rajoittamatta mahdollisuutta mukauttaa tällaisen oikeuden käyttötapoja eri viestimien erityispiirteiden huomioon ottamiseksi.

2. edistämällä, uuden tekniikan käyttöönoton kannustamiseksi, voimassa olevien televisio- ja radiolähetyspalveluja koskevien oikeudellisten ja muiden toimenpiteiden lisäksi ja niiden kanssa johdonmukaisesti sekä läheisessä yhteistyössä asianomaisten osapuolten kanssa:

   a) toimia, joilla alaikäisille annetaan mahdollisuus vastuulliseen audiovisuaalisten ja verkkotietopalvelujen käyttöön muun muassa parantamalla vanhempien, opettajien ja kouluttajien tietoisuutta uusien palvelujen tarjoamista mahdollisuuksista sekä välineistä, joilla niistä voidaan tehdä turvallisia alaikäisille, erityisesti medialukutaitoa ja mediakasvatusta koskevien ohjelmien avulla ja esimerkiksi jatkuvalla valistuksella koulussa.

   b) toimia, joilla helpotetaan tarvittaessa alaikäisille tarkoitetun laadukkaan sisällön ja palvelujen tunnistamista ja käyttöä, mukaan luettuna välineiden tarjoaminen käyttöön opetuslaitoksissa ja julkisilla paikoilla.

   c) toimia, joilla kansalaisille tiedotetaan paremmin Internetin tarjoamista mahdollisuuksista.

   Liitteessä II on esimerkkejä mahdollisista medialukutaitoa koskevista toimista.

3. edistämällä vastuuntuntoista suhtautumista alan ammattilaisten, välittäjien ja Internetin kaltaisten uusien viestintävälineiden käyttäjien parissa siten, että:

   a) kannustetaan koko audiovisuaalisten ja verkkotietopalvelujen toimialaa ilmaisu- ja painovapautta kunnioittaen välttämään kaikissa audiovisuaalisissa ja verkkotietopalveluissa kaikenlaista syrjintää, joka perustuu sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen, ja torjumaan tällaista syrjintää,

   b) tuetaan laittomina pidettyjen sivujen tarkkailua ja niistä ilmoittamista, tämän kuitenkaan rajoittamatta direktiivin 2000/31/EY soveltamista,

   c) laaditaan käytännesäännöt yhteistyössä alan ammattilaisten sekä kansallisten ja yhteisön sääntelyviranomaisten kanssa.

4. edistämällä toimenpiteitä, joilla torjutaan kaikenlaista alaikäisille haitallista laitonta toimintaa Internetissä ja joilla siitä tehdään huomattavasti turvallisempi tiedotusväline. Voitaisiin tarkastella esimerkiksi seuraavien toimien hyväksymistä:

   a) otetaan käyttöön palveluntarjoajien laatumerkki, jonka avulla käyttäjät voivat todeta helposti, noudattaako tietty palvelujentarjoaja hyviä käytännesääntöjä;

   b) laaditaan tarkoituksenmukaiset keinot Internetissä havaitusta laittomasta ja/tai epäilyttävästä toiminnasta ilmoittamiseksi.

II että audiovisuaalisten ja verkkotietopalvelujen ala ja muut asianomaiset osapuolet:

1. kehittävät kannustavia toimenpiteitä alaikäisten hyväksi, mukaan luettuina aloitteet, joilla helpotetaan alaikäisten mahdollisuutta saada laajemmin käyttöön audiovisuaalisia ja verkkotietopalveluja haitallista sisältöä välttäen esimerkiksi suodatusjärjestelmillä. Tällaisiin toimenpiteisiin voi sisältyä yhdenmukaistamistoimia jäsenvaltioiden sääntely-, itsesääntely- ja yhteissääntelyelinten yhteistyön avulla ja sellaisten parhaiden toimintatapojen levittämisen avulla, jotka koskevat esimerkiksi yhteisten kuvaavien symbolien järjestelmää tai varoitusviestejä, joilla osoitetaan ikäryhmä ja/tai se, mitkä sisältöön liittyvät seikat ovat johtaneet tiettyyn ikäsuositukseen, ja jonka avulla käyttäjät voisivat arvioida audiovisuaalisten ja verkkotietopalvelujen sisältöä. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi liitteessä III mainituilla toimilla.

2. tarkastelevat mahdollisuutta luoda suodattimia, jotka estäisivät ihmisarvoa loukkaavan tiedon liikkumisen Internetissä.

3. kehittävät toimenpiteitä, joiden avulla edistetään Internetissä levitettävän tiedon sisältöä koskevien merkintäjärjestelmien käyttöä.

4. pohtivat, mitkä olisivat tehokkaita toimia välttää ja torjua sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai sukupuoliseen suuntautumiseen perustuvaa syrjintää audiovisuaalisissa ja verkkotietopalveluissa ja edistää monipuolisen ja totuudenmukaisen kuvan muodostamista miesten ja naisten mahdollisuuksista ja kyvyistä yhteiskunnassa.

PANEVAT MERKILLE, ETTÄ KOMISSIO:

1. aikoo järjestää Internetin ja uuden verkkoteknologian käyttöturvallisuutta koskevan yhteisön monivuotisen ohjelman 2005–2008 yhteydessä kaikissa viestimissä kansalaisille suunnatun yhteisönlaajuisen tiedotuskampanjan, jossa kerrotaan kansalaisille Internetin käytön eduista ja mahdollisista vaaroista sekä siitä, kuinka Internetiä voi käyttää vastuullisesti ja turvallisesti, kuinka tehdä valituksia ja kuinka vanhemmat voivat valvoa Internetin käyttöä. Selvästi rajatuille kohderyhmille kuten kouluille, vanhempainyhdistyksille ja Internetin käyttäjille, voidaan järjestää erityiskampanjoita;

2. aikoo tarkastella mahdollisuutta ottaa käyttöön maksuton eurooppalainen puhelinpäivystyspalvelu tai laajentaa jotakin olemassa olevaa palvelua, jolla autetaan Internetin käyttäjiä ohjaamalla heitä käytettävissä olevien valitusmekanismien ja tietolähteiden pariin ja tarjoamalla vanhemmille tietoja suodatinjärjestelmien tehokkuudesta;

3. aikoo tarkastella mahdollisuutta tukea sellaisen toisen asteen aluetunnuksen (*generic second level domain*) perustamista, joka on tarkoitettu ainoastaan sellaisia verkkosivuja varten, joita valvotaan ja joiden tuottajat sitoutuvat kunnioittamaan alaikäisiä ja näiden oikeuksia, kuten tunnus .KID.eu;

4. ylläpitää edelleen rakentavaa ja jatkuvaa vuoropuhelua sisällöntuottajien järjestöjen, kuluttajajärjestöjen ja kaikkien sidosryhmien kanssa;

5. aikoo edistää ja tukea sitä, että itsesääntelyelimet muodostavat verkostoja ja vaihtavat keskenään kokemuksia, jotta käytännesääntöjen ja itsesääntelyjärjestelmien tehokkuutta voidaan arvioida ja jotta voidaan taata alaikäisten korkeatasoinen suojelu;

6. aikoo toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle jäsenvaltioiden toimittamien tietojen perusteella raportin tässä suosituksessa eriteltyjen toimien täytäntöönpanosta ja tehokkuudesta ja tarkistaa suositusta tarpeen mukaan.

Tehty …, …

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*
…	…

LIITE I

OHJEELLISET SUUNTAVIIVAT SELLAISTEN KANSALLISEN LAINSÄÄDÄNNÖN TAI KÄYTÄNNÖN MUKAISTEN TOIMENPITEIDEN TOTEUTTAMISEKSI JÄSENVALTIOISSA, JOILLA VARMISTETAAN OIKEUS VASTINEESEEN TAI VASTAAVAT OIKAISUKEINOT VERKKOVIESTIMIEN OSALTA

Tavoite: sellaisten toimenpiteiden sisällyttäminen jäsenvaltioiden kansalliseen lainsäädäntöön tai käytäntöön, joilla varmistetaan oikeus vastineeseen tai vastaavat oikaisukeinot verkkoviestimien osalta kaikissa tiedotusvälineissä kansallisten ja perustuslaillisten säännösten mukaisesti, tämän kuitenkaan rajoittamatta mahdollisuutta mukauttaa tämän oikeuden käyttämistä kunkin tiedotusvälinetyypin ominaispiirteisiin.

Käsite ”viestin” viittaa kaikkiin tiedotusvälineisiin, joita käytetään toimitetun verkkotiedon levittämiseksi yleisölle esimerkiksi sanomalehtien, aikakausjulkaisujen, radion, television ja Internet-pohjaisten tietopalvelujen muodossa.

Kansallisuudesta riippumatta jokaisella luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, jonka oikeutettuja etuja, kuten mainetta ja kunniaa tai muuta etua, on loukattu esittämällä väitteitä julkaisussa tai lähetyksessä, olisi oltava oikeus vastineeseen tai vastaavia oikaisukeinoja, tämän kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden siviili-, hallinto- tai rikosoikeuden säännösten soveltamista. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, ettei vastinetta koskevan oikeuden tai vastaavien oikaisukeinojen käyttöä estetä asettamalla kohtuuttomia ehtoja tai edellytyksiä.

Oikeuden vastineeseen tai vastaavien oikaisukeinojen olisi koskettava jäsenvaltion lainkäyttövaltaan kuuluvia verkkoviestimiä.

Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet vastineoikeuden tai vastaavien oikaisukeinojen luomiseksi ja määriteltävä niiden käytössä noudatettavat menettelyt. Jäsenvaltioiden olisi erityisesti varmistettava, että vastineoikeuden tai vastaavien oikaisukeinojen käyttöön varataan riittävä aika ja että menettelyt ovat sellaiset, että vastineoikeutta tai vastaavia oikaisukeinoja voivat asianmukaisesti käyttää luonnolliset tai oikeushenkilöt, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa.

Vastineoikeutta ei voida taata ainoastaan lainsäädännöllisin keinoin vaan tarvitaan myös yhteis- ja itsesääntelyyn perustuvia toimia.

Vastineoikeus on erityisen sopiva oikaisukeino verkkoympäristön osalta, koska kiistanalaisiin tietoihin voidaan vastata välittömästi ja asianomaisen henkilön vastaus on teknisesti helppo liittää mukaan. Vastine olisi kuitenkin julkistettava kohtuullisessa ajassa perustellun vaatimuksen esittämisen jälkeen ja sille julkaisulle tai lähetykselle, johon vaatimuksessa viitataan, soveltuvaan aikaan ja soveltuvalla tavalla.

Olisi säädettävä menettelyistä, joilla vastineoikeuden tai vastaavien oikaisukeinojen käyttöä koskevat riidat voidaan saattaa tuomioistuinten tai vastaavien riippumattomien elinten tutkittavaksi.

Vaatimus vastineoikeuden tai vastaavien oikaisukeinojen käytöstä voidaan hylätä, jos vastineen esittäjällä ei ole oikeutettua etua sen julkaisemisesta tai jos vastine käsittäisi rangaistavan teon, saattaisi sisällön tuottajan siviilioikeudelliseen vastuuseen tai olisi hyvien tapojen vastainen.

Vastineoikeus ei vaikuta niiden henkilöiden käytössä oleviin muihin oikaisumahdollisuuksiin, joiden arvoa, kunniaa, mainetta tai yksityisyyttä on loukattu tiedotusvälineissä.

LIITE II

Esimerkkejä medialukutaitoa koskevista mahdollisista toimista:

a) opastetaan kouluttajia ja opettajia yhteistyössä lastensuojeluyhdistysten kanssa käyttämään Internetiä kouluopetuksessa, jotta tietoisuutta Internetin mahdollisista vaaroista pidettäisiin vireillä erityisesti juttutorien ja keskustelupalstojen osalta;

b) annetaan jo hyvin varhaisessa vaiheessa lapsille erityistä opastusta Internetin käytössä, sekä vanhemmille avoimia oppitunteja;

c) sovelletaan pedagogista lähestymistapaa osana opetussuunnitelmaa ja tiedotusvälineitä käsittelevää opetusta, jotta voidaan antaa tietoja Internetin vastuullisesta käytöstä;

d) järjestetään kansalaisille suunnattuja kansallisia tiedotuskampanjoita kaikissa tiedotusvälineissä, jotta voidaan antaa tietoja Internetin vastuullisesta käytöstä;

e) jaetaan tietoiskuja Internetiin liittyvistä mahdollisista vaaroista (Miten Internetissä voi surfata turvallisesti? Miten voidaan karsia ei-toivotut viestit?) ja perustetaan päivystäviä puhelimia, joihin voi tehdä ilmoituksia tai valituksia haitallisista tai laittomista sisällöistä;

f) toteutetaan asianmukaisia toimia puhelinpäivystyksen järjestämiseksi tai sen tehostamiseksi, jotta valitusten esittäminen helpottuisi ja haitallisista tai laittomista sisällöistä ilmoittaminen olisi mahdollista.

LIITE III

Esimerkkejä toimialan edustajien ja asianomaisten tahojen mahdollisista toimista alaikäisten hyväksi:

a) toimitetaan käyttäjille tehokas, päivitettävä ja helppokäyttöinen suodatusjärjestelmä, kun he tekevät sopimuksen liittymäpalvelun tarjoajan kanssa;

b) tarjotaan erityisiä lapsille tarkoitettuja liittymäpalveluja, jotka on varustettu automaattisella suodatinjärjestelmällä, josta liittymäpalvelun tarjoajat ja matkapuhelinoperaattorit vastaavat;

c) kannustetaan laatimaan säännöllisesti päivitettävä kuvaus kulloinkin tarjolla olevan palvelun sisällöstä; tämä helpottaisi verkkosivujen luokittelua ja niiden sisällön arviointia;

d) liitetään hakukoneisiin varoitustekstejä, joissa kiinnitetään huomio sekä mahdollisuuteen saada tietoja Internetin vastuullisesta käytöstä että mahdollisuuteen käyttää päivystäviä puhelimia.

NEUVOSTON PERUSTELUT

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 30.4.2004 Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen suositukseksi, joka perustuu EY:n perustamissopimuksen 157 artiklaan ja koskee alaikäisten ja ihmisarvon suojelua ja oikeutta vastineeseen Euroopan audiovisuaalisia ja verkkotietopalveluja tuottavien yritysten kilpailukyky huomioon ottaen.

2. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi lausuntonsa 9.2.2005.

3. Euroopan parlamentti antoi ensimmäisen käsittelyn lausuntonsa 7.9.2005.

4. Komissio antoi muutetun ehdotuksen 20.1.2006.

5. Neuvosto vahvisti 18.9.2006 yhteisen kantansa EY:n perustamissopimuksen 251 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

II TAVOITE

Ehdotus liittyy 24.9.1998 annettuun neuvoston suositukseen ([1]), joka on ensimmäinen EU-tason oikeudellinen väline, jossa käsitellään alaikäisten ja ihmisarvon suojelua audiovisuaalisten ja tietopalvelujen yhteydessä.

Suositusehdotuksessa vedotaan jäsenvaltioihin, alan yrityksiin ja muihin asianosaisiin sekä komissioon, jotta ne tehostaisivat alaikäisten suojelua ja ihmisarvon kunnioittamista sekä yleisradiolähetyksissä että Internetissä. Siinä ehdotetaan jäsenvaltioille, että jäsenvaltiot harkitsisivat verkkoviestimiin liittyvää vastineoikeutta koskevien toimenpiteiden käyttöönottoa. Suositusehdotuksessa käsitellään seuraavia kysymyksiä:

— medialukutaito

— audiovisuaalisen sisällön luokitus

— sukupuolten esittäminen tiedotusvälineissä ja mainonnassa

— oikeus vastineeseen.

III YHTEISEN KANNAN ERITTELY

1. Yleiset huomautukset

Neuvoston yhteinen kanta sisältää komission alkuperäisen ehdotuksen keskeiset kohdat. Neuvoston lisäämissä tärkeimmissä muutoksissa pyritään selkeyttämään suosituksen soveltamisalaa. Neuvosto on siten täsmentänyt, että suositus koskee pikemminkin ”audiovisuaalisia ja verkkotietopalveluja” kuin ”audiovisuaalisia ja tietopalveluja”, ja on lisäksi erottanut verkkotiedotusvälineisiin sovellettavan vastineoikeuden soveltamisalan alaikäisten suojelua käsittelevän suosituksen osan laajemmasta soveltamisalasta.

2. Euroopan parlamentin tarkistukset

Neuvosto on pyrkinyt ottamaan yhteisessä kannassaan huomioon Euroopan parlamentin huolenaiheet ja painopisteet ja saattoi hyväksyä useimmat Euroopan parlamentin tarkistuksista.

Neuvosto hyväksyi kokonaan, osittain tai periaatteeltaan tarkistukset 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9. 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 35, 36, 37 ja 38, kuten komissiokin oli hyväksynyt muutetussa ehdotuksessaan.

Neuvosto haluaa esittää seuraavat huomautukset niistä tarkistuksista, joissa sen kanta hieman poikkeaa komission muutetusta ehdotuksesta.

([1]) EYVL L 270, 7.10.1998, s. 48.

Tarkistusten 23 ja 29 osalta neuvosto on noudattanut komission omaksumaa lähestymistapaa, eli eräät kyseisten tarkistusten osat siirrettiin liitteisiin sellaisia mahdollisia toimenpiteitä koskevina esimerkkeinä, joita toteutetaan suosituksessa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Neuvosto on kuitenkin palauttanut Euroopan parlamentin tärkeinä pitämiä osia suosituksen varsinaiseen tekstiosaan, jotta sen näkemykset lähenisivät entisestään Euroopan parlamentin näkemyksiä.

Neuvosto pyrki välttämään raskaan raportointivelvoitteen mutta saattoi hyväksyä periaatteeltaan myös tarkistukset 35 ja 36, joilla otettiin huomioon seurannan varmistamiseen liittyvät Euroopan parlamentin huolenaiheet.

Neuvosto ei voinut hyväksyä sitä tarkistuksen 37 osaa, jolla vastineoikeutta koskevassa jaksossa ilmaus ”ohjeelliset suuntaviivat” korvataan ilmauksella ”vähimmäisvaatimukset”, koska kyseisen ilmauksen katsottiin menevän liian pitkälle suosituksen yhteydessä.

Tarkistuksen 26 viimeisen luetelmakohdan osalta neuvosto katsoi, ettei pitäisi keskittyä yksinomaan erityisen puhelinpalvelun käyttöönottoon harkittaessa eri mahdollisuuksia ilmoittaa Internetissä havaituista laittomista tai epäilyttävistä toimista. Se päätti tästä syystä hyväksyä avoimemman muotoilun.

Neuvosto on noudattanut komission muutetussa ehdotuksessaan omaksumaa linjaa eikä sisällyttänyt tarkistuksia 3, 5, 13, 27, 32 ja 34 yhteiseen kantaansa.

IV **YHTEENVETO**

Neuvosto katsoo, että sen yhteinen kanta on kaiken kaikkiaan täysin komission muutetun ehdotuksen tavoitteiden mukainen. Neuvosto on lisäksi sitä mieltä, että se on ottanut asianmukaisesti huomioon ne tavoitteet, joihin Euroopan parlamentti pyrkii komission ehdotukseen tekemissään tarkistuksissa, ja toivoo saavansa lähitulevaisuudessa aikaan yhteisymmärryksen Euroopan parlamentin kanssa, jotta suositus voidaan antaa lähiaikoina.